

under stedse stigende Vanskeligheder. Det er almindeligt, at Elever faar baade Ophold og Kost saavel som Undervisning paa Skolen. Alle Dele er steget stærkt, men man har ikke sat Betalingen op i tilsvarende Grad. At Kostpengene maatte stige, forstaar enhver, at Undervisningspengene ogsaa maatte stige, siger sig selv, naar man husker paa, at adskillige Højskole- og Landbrugsskolelærere ikke har anden Virksomhed og dog skal leve, og at Vedligeholdelse af Bygninger og Anskaffelse og Vedligeholdelse af Undervisningsmateriel ogsaa er blevet dyrere, ved sikkert alle. Og som jeg sagde, man har knap fulgt efter med at sætte Betalingen op. Man er i Øjeblikket oppe paa ca. 3 Kr. daglig, maaske lidt over, og jeg antager, at alle ærede Medlemmer vil forstaa, at det kan ikke være nogen særlig fin Forretning. Men man vil nødig sætte Prisen op, thi det skulde jo helst være saadan, at Tilgangen ikke paavirkedes af, at det bliver noget dyrere. Nu er det meget godt, at der er Tale om at forhøje Tilskuddet til Eleverne, men det vil dog være nødvendigt ogsaa at forhøje det direkte Tilskud til de enkelte Skoler. Thi en Forhøjelse af Tilskuddet til selve Eleverne vil i første Linie komme de store Skoler til gode, i mindre Maade de smaa. Derfor vilde det sikkert være meget ønskeligt, om man fik det direkte Tilskud forhøjet, og man tænker sig i Skolekredse, hvor den Sag er drøftet, at det kunde ordnes paa den Maade f. Eks. — det er kun en Antydning —, at det faste Tilskud pr. Skole bliver forhøjet, at dernæst Tilskuddet gøres afhængigt af, hvor store Lærerlønningerne er, og endelig afhængigt af, hvor store Udgifterne til Vedligeholdelse af Skolen og Materiellet er. Ærede Medlemmer vil se, naar de undersøger dette Forhold i Finansloven, at det er meget smaa Summer, det drejer sig om, i Forhold til den folkelige og landbrugsfaglige Nytte, som disse Skoler ganske sikkert har gjort og gør, og jeg tror ikke, ret mange vil være i Tvivl om, at det er betimeligt og forsvarligt at gaa til en Forhøjelse, selv om vi naturligvis ogsaa paa disse Punkter maa tage Sparesystemet i Betragtning. Vilde man spørge mig, hvad Nytte disse Skoler gør, ja, da er det vist ikke nødvendigt at svare paa det. Jeg kunde vist ogsaa faa svært derved. Det er ikke altid saa let at pege paa Resultaterne; de ses ofte senere og viser sig ofte ad Omveje. Men at disse Skoler har haft meget at betyde for vort Land, er der neppe Tvivl om. Vi ser da ogsaa, at adskillige andre Lande søger at efterligne os paa dette Omraade. Jeg vil

navnlig, naar der er Tale om at give dette Tilskud og om den Maade, hvorpaa det skal fordeles, henstille, at man tænker paa de smaa Skoler og ikke overser dem. De er tidt uanselige, men de kan betyde en Del for en Egn, for en lille Kreds. De kan maaske blive det Brændpunkt, hvorfra en Bevægelse kan forplante sig ud i stedsvidere Kredse og faa stedse større Betydning. Jeg vil gerne anbefale denne Sag paa det bedste, naar den kommer for i dette høje Ting.

Jeg havde tænkt at sige noget om Jordlovene, men da dette Spørgsmaal er berørt af saa mange og aabenbart omtrent er udtømt, vil jeg foretrække at lade det ligge. Men jeg maa saa maaske have Lov til ganske kort at sige et Par Ord om et andet Forhold. Under denne Finanslovdebat berøres saa at sige alting; der er en ret ubegrænset Mark at færdes paa. Jeg lagde Mærke til at det ærede Medlem Hr. Brochmann om denne Debat sagde noget, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse vil oplæse:

„Denne Finanslovdebat har for mig formet sig som en Kamp mellem Socialister og Antisocialister, mellem Arbejderklassen og Overklassen“, og senere hen i sin Tale sagde han: „Uvillien mod Arbejderne, mod de smaa, gaar som en ulmende Ild gennem denne Finanslovbehandling“. Og jeg hørte noget lignende, da det ærede Medlem Hr. Lundberg talte; han talte om, hvorledes Overklassen ikke undte Arbejderne en Fortjeneste udover det almindelige. Der er altsaa fra disse to ærede Medlemmers Side og vistnok ogsaa fra flere Sider antydet, at der staar en saadan Kamp mellem Overklassen og Underklassen. Forsaa vidt man skal undersøge, hvorvidt det er Tilfældet, maa man gøre sig klart, hvad der forstaas ved Overklasse, og hvad der forstaas ved Underklasse. Jeg har aldrig kunnet faa Rede paa, hvilke Linier det er, man der gaar frem efter. Jeg vil gerne oplyses om, hvorvidt en Lønarbejder, en Haandværker og en Stats-tjenestemand altid skal regnes til Underklassen; og en Embedsmand, en handlende, en Landmand altid skal regnes til Overklassen, selv om de har akkurat samme Indkomst og samme økonomiske Stilling, eller denne maaske endda er bedre for de førstnævnte. Jeg mener derfor ikke, det kan være Indkomsten, som sætter Grænsen. Jeg kan ikke tro, at de to ærede Medlemmer har Ret i, at det er her, Forskellen ligger. Jeg kan ikke tro, at denne Finanslovdebat former sig som en Kamp mellem Overklassen og Underklassen. I saa Fald vilde den danske Rigsdag jo blive en Slags moderne Ständerforsamling, og det er neppe